

Warszawa, dnia 14 sierpnia 2023 r.

Poz. 1615

USTAWA

z dnia 28 lipca 2023 r.

o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24 w § 1 zdanie trzecie otrzymuje brzmienie:

„Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego albo zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.”;

2) art. 448 otrzymuje brzmienie:

„Art. 448. § 1. W razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę albo zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

§ 2. W przypadkach określonych w art. 445 § 1 i 2 oraz art. 446² ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone, może obok zadośćuczynienia pieniężnego żądać zasądzenia odpowiedniej sumy na wskazany przez niego cel społeczny.

§ 3. Do roszczeń, o których mowa w § 1 i 2, przepis art. 445 § 3 stosuje się.”;

3) w art. 480 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przepisów § 1 i 3 nie stosuje się do roszczeń o złożenie oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie w związku z naruszeniem dóbr osobistych.”;

4) w art. 928 w § 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 i 5 w brzmieniu:

„4) uporczywie uchylał się od wykonywania wobec spadkodawcy obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową;

5) uporczywie uchylał się od wykonywania obowiązku pieczy nad spadkodawcą, w szczególności wynikającego z władzy rodzicielskiej, opieki, sprawowania funkcji rodzica zastępczego, małżeńskiego obowiązku wzajemnej pomocy albo obowiązku wzajemnego szacunku i wspierania się rodzica i dziecka.”;

5) w art. 934:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli którekolwiek z dziadków spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przysługiwał, przypada jego dzieciom w częściach równych.”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych, ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawę z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawę z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

b) po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. Jeżeli dziecko któregokolwiek z dziadków spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych.”;

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W braku dzieci i wnuków tego z dziadków, który nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada pozostałym dziadkom w częściach równych.”;

6) w art. 1015 po § 1 dodaje się § 1¹ i 1² w brzmieniu:

„§ 1¹. Do zachowania terminu, o którym mowa w § 1, wystarcza złożenie przed jego upływem wniosku do sądu o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku.

§ 1². Jeżeli złożenie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zezwolenia sądu, bieg terminu do złożenia oświadczenia ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania sądowego w tym przedmiocie.”;

7) w art. 1019 w § 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) do zachowania terminu, o którym mowa w art. 88 § 2, wystarcza złożenie przed jego upływem wniosku do sądu o odebranie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z 2022 r. poz. 2140 oraz z 2023 r. poz. 1606) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 101:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Rodzice nie mogą bez zezwolenia sądu opiekuńczego albo, w przypadkach wskazanych w art. 640¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, 1429, 1606 i 1615), sądu spadku dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu ani wyrażać zgody na dokonywanie takich czynności przez dziecko.”;

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Jeżeli dziecko jest powołane do dziedziczenia wskutek uprzedniego odrzucenia spadku przez rodzica, to czynność polegająca na odrzuceniu spadku w imieniu dziecka przez rodzica, któremu w tym zakresie przysługuje władza rodzicielska, gdy jest dokonywana za zgodą drugiego z rodziców, któremu również w tym zakresie przysługuje władza rodzicielska, albo gdy jest dokonywana wspólnie, nie wymaga zezwolenia sądu opiekuńczego albo, w przypadkach wskazanych w art. 640¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, sądu spadku – jeżeli spadek odrzucają inni zstępni rodziców tego dziecka. W braku porozumienia rodziców stosuje się przepis § 3.”;

2) art. 156 otrzymuje brzmienie:

„Art. 156. Opiekun powinien uzyskać zezwolenie sądu opiekuńczego albo, w przypadkach wskazanych w art. 640¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, sądu spadku we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, 1429 i 1606) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 640 w § 1 dodaje się zdanie trzecie w brzmieniu:

„Notariusz nie przesyła oświadczenia, jeżeli zarejestrował akt poświadczenia dziedziczenia.”;

2) po art. 640 dodaje się art. 640¹ w brzmieniu:

„Art. 640¹. § 1. Zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka lub osoby pozostającej pod opieką w postaci prostego przyjęcia lub odrzucenia spadku, w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, wydaje sąd spadku.

§ 2. Z chwilą wszczęcia postępowania o stwierdzenie nabycia spadku wnioski o zezwolenie na dokonanie czynności, o której mowa w § 1, złożony do sądu opiekuńczego, przekazuje się do dalszego rozpoznania sądowi spadku.”;

3) w art. 641:

a) w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) imię i nazwisko spadkodawcy, datę i miejsce jego śmierci oraz ostatnie miejsce jego zwykłego pobytu.”;

b) uchyla się § 3,

c) po § 3 dodaje się § 3¹–3⁵ w brzmieniu:

„§ 3¹. Rodzic, składając w imieniu dziecka oświadczenie o odrzuceniu spadku, oświadcza o:

- 1) przysługiwaniu mu władzy rodzicielskiej i jej zakresie,
- 2) wyrażeniu przez drugiego z rodziców zgody na odrzucenie spadku, chyba że oświadczenie to jest składane wspólnie,
- 3) uprzednim odrzuceniu spadku przez któregokolwiek z rodziców,
- 4) odrzuceniu spadku przez innych zstępnych rodziców tego dziecka

– chyba że przed złożeniem oświadczenia zostało wydane zezwolenie sądu na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka w postaci odrzucenia spadku.

§ 3². Oświadczenie w zakresie treści wskazanej w § 3¹ pkt 1–4 składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

§ 3³. Jeżeli oświadczenie jest składane przed sądem albo notariuszem, przed jego odebraniem sędzia albo notariusz uprzedza składającego oświadczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

§ 3⁴. Jeżeli oświadczenie o treści wskazanej w § 3¹ jest składane na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym, składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w jego treści klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

§ 3⁵. Oświadczenie, o którym mowa w § 3¹, może dotyczyć więcej niż jednego dziecka.”;

4) art. 643 otrzymuje brzmienie:

„Art. 643. O odrzuceniu spadku zawiadamia się wszystkie znane sądowi spadku osoby, które zgodnie z treścią oświadczenia i przedstawionych dokumentów są powołane do dziedziczenia.”;

5) w art. 652 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Notariusz niezwłocznie zawiadamia o tym sąd spadku, przesyłając odpis sporządzonego protokołu, chyba że zarejestrował akt poświadczenia dziedziczenia.”;

6) art. 669 otrzymuje brzmienie:

„Art. 669. Sąd spadku wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po przeprowadzeniu rozprawy, na którą wzywa wnioskodawcę oraz osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy testamentowi i jako spadkobiercy ustawowi zgodnie z kolejnością dziedziczenia. Spośród spadkobierców ustawowych wzywa się małżonka, zstępnych, osoby pozostające w stosunku przysposobienia, rodziców i rodzeństwo. Pozostałych spadkobierców ustawowych wzywa się, jeżeli są sądowi znani.”;

7) w art. 670 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą testamentowym oraz spadkobiercą ustawowym, o którym mowa w art. 669 zdanie drugie.”;

8) art. 672 otrzymuje brzmienie:

„Art. 672. Jeżeli zapewnienie nie było złożone albo jeżeli zapewnienie lub inne dowody nie będą uznane przez sąd za wystarczające, w szczególności gdy nie udało się ustalić spadkobierców, o których mowa w art. 669 zdanie drugie, postanowienie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku może zapaść dopiero po wezwaniu spadkobierców przez ogłoszenie.”;

9) w art. 677:

a) w § 1 skreśla się zdanie drugie,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku zawiera:

- 1) imię i nazwisko spadkodawcy, imiona jego rodziców oraz jego numer PESEL, jeżeli został nadany, datę i miejsce zgonu albo znalezienia zwłok spadkodawcy oraz ostatnie miejsce jego zwykłego pobytu;

- 2) wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł – ich imię albo imiona, nazwisko, imiona rodziców oraz datę i miejsce urodzenia osób fizycznych, a w przypadku osób prawnych – nazwę i siedzibę;
- 3) tytuł powołania do spadku i wysokość udziałów w spadku, a w razie dziedziczenia testamentowego – określenie formy testamentu oraz powołanie protokołu otwarcia i ogłoszenia testamentu;
- 4) sposób przyjęcia spadku;
- 5) spadkobierców dziedziczących gospodarstwo rolne podlegające dziedziczeniu z ustawy oraz ich udziały w nim.”;

c) w § 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Przepis § 1¹ pkt 2 stosuje się odpowiednio.”;

10) w art. 1049 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepisów niniejszego artykułu nie stosuje się do czynności polegających na świadczeniu rzeczy oznaczonych co do tożsamości lub na złożeniu oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie w związku z naruszeniem dóbr osobistych.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, z 2022 r. poz. 1846 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 803) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24 w ust. 5:

a) po pkt 2a dodaje się pkt 2b w brzmieniu:

„2b) sądów na potrzeby prowadzonych postępowań”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) innych podmiotów niż wymienione w pkt 1–2b, które mają interes prawny w tym zakresie.”;

2) w art. 24b w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) udostępnianie organom administracji publicznej oraz innym podmiotom, realizującym zadania publiczne na podstawie odrębnych przepisów albo na skutek ich powierzenia lub zlecenia przez organ administracji publicznej, danych ewidencji gruntów i budynków, niezbędnych do realizacji przez te podmioty zadań publicznych, a także sądom na potrzeby prowadzonych postępowań”;

Art. 5. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799 oraz z 2023 r. poz. 1394) w art. 95f w § 1 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) określenie sposobu przyjęcia spadku”;

Art. 6. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w § 1a pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rozstrzygania spraw, o których mowa w art. 12 § 1 pkt 3, z wyjątkiem spraw o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka lub osoby pozostającej pod opieką w postaci prostego przyjęcia lub odrzucenia spadku, rozstrzyganych w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku.”;

2) w art. 28 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Członek kolegium może upoważnić sędziego sądu, którego jest prezesem, do wykonywania w jego zastępstwie na posiedzeniu kolegium praw członka kolegium.”;

3) w art. 36 w § 2 w zdaniu czwartym wyrazy „kolegium sądu apelacyjnego” zastępuje się wyrazami „kolegium sądu okręgowego”;

4) w art. 57 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego sądu powszechnego, o którym mowa w art. 55 § 2, może zgłosić swoją kandydaturę na jedno stanowisko sędziowskie w terminie czternastu dni od dnia obwieszczenia, o którym mowa w art. 20a § 4.”;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 2642 oraz z 2023 r. poz. 289, 614, 1030, 1429 i 1606.

- 5) w art. 58 § 1 otrzymuje brzmienie:
- „§ 1. Rozpatrzenie kandydatur odbywa się na tym samym posiedzeniu kolegium zwołanym przez prezesa właściwego sądu, na dzień przypadający nie później niż w terminie czternastu dni od dnia zamieszczenia w systemie teleinformatycznym oceny kwalifikacji ostatniego kandydata.”;
- 6) w art. 100:
- a) § 4b otrzymuje brzmienie:
- „§ 4b. Sędziemu, który powrócił na stanowisko sędziego lub został ponownie powołany na stanowisko sędziego, w razie przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w kwocie stanowiącej różnicę między wysokością odprawy wyliczonej na dzień przejścia lub przeniesienia w stan spoczynku a wysokością odprawy wypłaconej. W przypadku, o którym mowa w § 1, odprawa przysługuje z chwilą osiągnięcia wieku 65 lat.”;
- b) po § 4b dodaje się § 4c w brzmieniu:
- „§ 4c. Przepis § 4b stosuje się również w razie spełnienia wymaganych warunków po dniu 11 sierpnia 2017 r.”;
- 7) w art. 106xa:
- a) w § 3 wyrazy „sądu okręgowego, w którego okręgu” zastępuje się wyrazami „z okręgu sądowego, w którym”,
- b) § 5 otrzymuje brzmienie:
- „§ 5. Po upływie terminu, o którym mowa w § 4, lub złożeniu przez asesora sądowego uwag do oceny kwalifikacji prezes sądu okręgowego przedstawia do zaopiniowania kolegium sądu okręgowego kandydaturę asesora sądowego na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego wraz z oceną kwalifikacji i ewentualnymi uwagami asesora sądowego.”;
- 8) w art. 106zg § 1 otrzymuje brzmienie:
- „§ 1. Do asesorów sądowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 47b § 4–6, art. 67, art. 75b, art. 82, art. 83a, art. 85–90, art. 92 § 3–6, art. 95 i art. 97.”;
- 9) w art. 149 w § 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
- „5) zdał egzamin referendarski, sędziowski, prokuratorski, notarialny, adwokacki albo radcowski lub ukończył aplikację sędziowską albo aplikację prokuratorską, lub uzyskał wpis na listę adwokatów albo wpis na listę radców prawnych albo został powołany przez Ministra Sprawiedliwości na notariusza.”;
- 10) w art. 151a § 1c otrzymuje brzmienie:
- „§ 1c. Minister Sprawiedliwości albo prezes sądu apelacyjnego wydaje decyzję w przedmiocie wniosku referendarza sądowego o przeniesienie na inne miejsce służbowe, mając na względzie racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów, a także okoliczności wynikające z uzasadnienia wniosku. W przypadku nieuwzględnienia wniosku referendarz może złożyć kolejny wniosek o przeniesienie nie wcześniej niż po upływie 3 lat, chyba że przyczyną nieuwzględnienia wniosku był jedynie brak wystarczającej liczby wolnych stanowisk referendarza sądowego w odniesieniu do liczby wniosków. Wniosek złożony przed upływem tego terminu pozostawia się bez rozpoznania.”;
- 11) w art. 155 w § 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) ukończył 23 lata.”.
- Art. 7.** W ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2492) w art. 13 § 2 otrzymuje brzmienie:
- „§ 2. Minister Sprawiedliwości, na wniosek Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, może delegować, na czas określony, sędziego sądu powszechnego, za jego zgodą, do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie administracyjnym.”.
- Art. 8.** W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 3 w ust. 2 uchyla się pkt 4;
- 2) uchyla się art. 6.

Art. 9. W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1378) w art. 5a w ust. 1 w pkt 5 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 6 i 7 w brzmieniu:

- „6) Ministrowi Sprawiedliwości,
- 7) sądom”.

Art. 10. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. poz. 2305 oraz z 2023 r. poz. 347 i 641) art. 233 otrzymuje brzmienie:

„Art. 233. W przypadku zwolnienia prokuratora do spraw wojskowych, będącego żołnierzem zawodowym, z zawodowej służby wojskowej, pozostaje on na stanowisku prokuratora w danej jednostce organizacyjnej prokuratury niezależnie od liczby stanowisk prokuratorskich w tej jednostce.”.

Art. 11. 1. Przepisy art. 928 § 1 pkt 4 i 5 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się do zdarzeń stanowiących podstawę uznania za niegodnego dziedziczenia, zaistniałych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 934 § 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

3. Przepis art. 934 § 2¹ ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się do spadków otwartych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Jeżeli termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku albo o uchyleniu się od skutków prawnych tego oświadczenia nie upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 1015 § 1¹ i 1² oraz art. 1019 § 1 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 12. 1. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 2, art. 3 i art. 6 pkt 9 i 11, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Do spadków otwartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 101 § 4 ustawy zmienianej w art. 2, jeżeli termin do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku nie upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Do oświadczeń, o których mowa w art. 640 § 1 ustawy zmienianej w art. 3, składanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, oraz do zawiadomień, o których mowa w art. 652 ustawy zmienianej w art. 3, dokonywanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 3 w brzmieniu dotychczasowym.

4. Przepisy art. 57 § 1 i art. 58 § 1 ustawy zmienianej w art. 6 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich opublikowanych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy oraz do postępowań w sprawie powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim wszczętych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 13. Sędzia sądu wojskowego zwolniony z zawodowej służby wojskowej, który pozostaje na stanowisku sędziego w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, przechodzi z tym dniem w stan spoczynku.

Art. 14. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 1–3 i art. 3 pkt 10, które wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 4 i art. 9, które wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*